

Η ΣΑΠΦΩ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

ΜΙΑ ΑΠΕΛΤΙΣΜΕΝΗ ΠΟΙΗΤΡΙΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

(Η έρωτική τραγωδία της νεαρής Ιταλίδος χριστιανικής Γκασπάρης Στάμπα)

15 ώρες του 15' αιώνας, μια Ιταλίδα ποιήτρια, η Γκασπάρια Στάμπα, συνάρησε βαθύτατους συγχρόνους της με την ιστορία του άιτζου...

Η Γκασπάρια Στάμπα ένοιωσε, από μικρό κοριτσάκι, αχατανική κλίση προς την ποίηση. Ένδο θα μπορούσε, με την ωμορφιά της, με την κοινωνική της θέα...

Μά η Γκασπάρια άρχισε ποιητικιά να γράφει από τη στιγμή που γνώρισε τον κωμικό Κολαλτίνο. Ένα νεαρό και όμορφο λιτότη. Από την πρώτη στιγμή που τον είδε, ένοιωσε γι' αυτόν το πιο παράφορο έρωτικό πάθος...

Η Γκασπάρια, χωρίς τον παραμικρό διαταγή, του φανέρωσε την αγάπη της. Του είπε ότι ήταν ο πρώτος άνδρας που αγάπησε στη ζωή της και ότι του είχε χάσει για πάντα την καρδιά της...

Η Γκασπάρια δεν απογοητεύθηκε άίσιως. Νόμιμο πως θα μπορούσε να συγχινηθεί με τα τραγούδια της την καρδιά του αγαπημένου της. Και άρχισε να του στέλνει ποιήματα, που τα έγραφε αποκλειστικά γι' αυτόν, ποιήματα, που έξεφράζαν, με τον ανιπέροβλο ληρισμό τους και με τις παραστατικές εικόνες τους, την ταραχή, την λατρεία και τον πόνο μιας έρωτευμένης γυναίκας...

«Συχνά σε παρομοιάζω με τον ουρανό, έγραφε στον Κολαλτίνο σ' ένα τραγούδι της. Το όρατίο σου πρόσωπο είναι ο ήλιος. Τα μάτια σου είναι τ' άστρα. Ο ήχος της φωνής σου μοιάζει με τη μουσική της μελωδίας, που είναι σκορπισμένη στο στερέωμα. Η άνοιξη θ' άρχισι για μένα από τη στιγμή που θα σε κάνω δικό μου. Μά όταν συλλογίζομαι ότι ζω μόνη μου, χωρίς την αγάπη σου, νιώθω στο χερίμα να με παγώνω-με το κρύο του... Σ' αγαπώ, γιατί είσαι ο πιο τέλειος άπ' όλους τους τέλειους άνδρες !...»

Άλλοτε πάλι η ποιήτρια ξεστομούσε σε μικρά παράτονα, για την ά διαφορία που έδειχνε απέναντί της ο αγαπημένος της. Και έγραφε σ' ένα ποίημά της :

«Όποιος θέλει να γνωρίσει τον αγαπημένο μου, άς κοττάξει ποιός νέος είναι γοητευτικός, έφηβος στην ηλικία, μα γέρος στη γνώση, προσωποποίηση της άρετης, της γενναϊότητας, άφθαστο υπόδειγμα κάθε άνδρικής τελειότητας. Αυτός είναι ο αγαπημένος μου !... Και όποιος θέλει να γνωρίσει έμένα, άς φάξει για να βρή μιά γυναίκα με πρόσωπο ώχρο και πονεμένο, μιά γυναίκα που θυμίζει με την άνιστη θλίψη της το θάνατο. Αυτή είμαι εγώ !... Η καρδιά μου κλαίει, φλέγεται και άναστενάζει, γιατί ο σκληρός αγαπημένος μου δεν συνκινείται διάλογο από την αγάπη μου !...»

Μεταξύ των έρωτικών τραγουδιών της Γκασπάρια Στάμπα βρίσκεται κι' ένα συνέττο, που μπορεί να συγκριθεί με τις καλύτερες ώδες της Σαπφούς :

«Όταν βρεθώ ξαφνικά μπροστά στα γλυκά και λαμπερά μάτια του, η γλώσσα μου, η γραφίδα μου, το θάρρος μου, και το πνεύμα μου, η σκέψις μου, η ψυχή μου, τα αίσθήματά μου, παγώνουν ή εκμηδενίζονται — και μένω άβωχη και παραχαλιωμένη, είτε από το θαυμασμό που με κυριεύει, είτε επειδή παραλύω όλόκληρη, όταν νιώσω κοντά μου την παρουσία του. Δεν μπορώ τότε να προφέρω ούτε μιά λέξη, χά-

να και την ψυχή μου και όλες μου τις δυνάμεις, μπρός στην άβωχη τελειότητα του αγαπημένου μου ! Ω, θαύμα της αγάπης ! Ένα μονάχα πράγμα μπορεί να μου ξαναδώσει τη ζωή και να δυναμώσι τη σκέψι μου : η αγάπη του φίλου μου !...»

Δεν έμεινε άνθρωπος στην Ιταλία, ο οποίος να μη συγχινηθιτε ως τα κατάρια της καρδιάς του από τον απελτισμένο τόνο των τραγουδιών της Γκασπάρια — από τον σταραχμό μιας έρωτευμένης γυναίκας !

Και μονάχα ο Κολαλτίνο, ο άνθηρος που έγινε άφορη μ' έσπασή το έρωτικό αυτό ηφάιστο, φανταίν άδιάρητος απέναντί της ποιητριάς ! Όστόσο, καταδεχόταν να της στέλνει λάτρη - λάτρη, σ' άπάντησι των δειών της τραγουδιών, τραγουδιών αλλοιωσάμενα, μα χωρίς αίσθημα, όπως τό έζη, λόγω γάμου :

«Ω ! Γκασπάρια ! Στο πρόσωπό σου διαβάσει κανείς τη χαρά, την ωμορφία και όλες τις άρετές, με τις όποιες είναι στολισμένη η ώραία σου ψυχή ! Συγκρίνω την έρωτευμένη καρδιά σου μ' έναν άνθισμένο κήπο, όπου έχει στήσει τη φωλιά του ο Θεός της Αγάπης ! Ω ! Δεν πρέπει ο ίσκιος της μελαγχολίας να θαλώνη το γλυκό σου πρόσωπο ! Τά μάτια σου δεν πρέπει ποτέ να δακρύζουν ! Γκασπάρια, Γκασπάρια ! ώραία στο σώμα και στην ψυχή, να φυλάγεσαι άπ' τον έρωτα ! Περίμενε !...»

Και η ποιήτρια περίμενε... Περίμενε νύχθη ή μέρα έκείνη, που θα έβλεπε τον Κολαλτίνο να πέφτι στην αγχάλια της, καταβάνοντας έπιτέλους πόσο άνεκταχτος ήταν ο ήσασμός της αγάπης της, που την είχε χάρισει άλόκληρο σ' αυτόν.

Τραγική όμως άπογοήτευση θα γνώριζε και η Γκασπάρια...

Ένα πρωί ο αγαπημένος της λιτότης την έπεσεφθη όχι για να πείσι στα πόδια της, μα για να της άνακοινώσι ότι θα έβριγε σε λίγο για τη Γαλλία, για να προσθήσι καινούριους πολεμικούς δάφνες στο στέρνα, που στόλιζε το κεφάλι του...

Γεννήθηρα για την τραγική ζωή του στρατεύου, είτε στην ποίηση, και όχι για την άσοικη-πομένη άπόσφραξη των σολωνιών !

Και έβριγε, άδιάρητος για την πλήρη, που άνοιγε πού βαθιά την καρδιά της Γκασπάρια...

Ποιά λόγια θα μπορούσαν να περιγράψουν την απελπισία της έρωτευμένης ποιήτριας ; Στην άρχη η Γκασπάρια νόμισε πως δεν θα μπορούσε ν' άνδύξει στον άβάσταχο αυτό καιρό. Όστόσο, έζησε, συντηριμένη πείσι, σαν φύλλο μαρμαίνο, πημένο από το γλαδί του. Και από την έρημια της έστειλε στον αγαπημένο της τραγούδια, που φανέρωναν τον σταραχμό της ψυχής της :

«Άς είσαι εύτυχιμένος, αγαπημένε μου ! Πήγαινε όπου θέλεις ! Μην ξεχνάς όμως ότι εγώ μένω εδώ και—τραγούνα που άπονει μενη, χωρίς ταίρι, στο θάμνο—λυώνω άπ' την έπιθυμία μου να σε ξαναϊδω ! Η άνάμνησί σου είναι δλοχρόνωση της μνήμη μου... Και τώρα, έχω να σου κάνω μιά θερμή παράκλησι. Έκει που βρίσκεσαι, στη Γαλλία, να μ' άχρησις την καρδιά σου σε μιά άλλη γυναίκα ! Μά θυμάσαι ότι υπάρχει εδώ μια καρδιά, που πάλλει μονάχα για σένα, που σε σένα μονάχα ελπίζει ! Μεγάλη είναι η αξία σου, αγαπημένε μου, όχι όμως τόσο μεγάλη, όσο η αγάπη που αίσθανόμαι για σένα ! Πολεμicos, δοξάσου, γίνε δίσχιμος. Θά χαρώ και γώ για τους θριάμβους σου. Μά η χαρά μου θα είναι μεγαλειότερη όταν θα γίνω έπιτέλους δική σου, όταν θα γίνης και σύ παντοτεινά δικός μου !... Ω, γυμνάει ! Πότε θάρρης να με βρής, για να μου πής το γλυκό σου τραγούδι !...»

Η Γκασπάρια είχε την ευτυχία να διη τον αγαπημένο της λιτότη ν' επιστρέφει στην Ιταλία από τη Γαλλία. Μά η χαρά της ποιητριάς δεν βάσταξε πολύ καιρό. Ο Κολαλτίνο την έπεσεφθη ένα πρωί, όχι για να πείσι στα πόδια της, μα για να της άνακοινώσι ότι σε λίγο θα έκανε τους γάμους του με μιά δέσποινα, που γνώρισε στη Γαλλία !

Η Γκασπάρια Στάμπα δέχτηκε χωρτερικά και το σκληρό αυτό χτυπημα. Άγαπούσε τόσο τον Κολαλτίνο, ώστε δεν μπορούσε να θυώσι ν' άνακοινήσι μαζί του, για την περιφρόνησι, που της έδειξε ως το τέλος. Η απελπισία όμως την έκανε να μαραθίσι σιγά - σιγά, να λυώσι σάν το κερί. Και η ποιήτρια, που άνατίσσει την Ιταλία με το σταραχτικό τόνο των έρωτικών της τραγουδιών, ξεψύχησε ένα μελαγχολικό βράδυ του Σεπτεμβρίου, στα 1554, σε ηλικία τριάντα έτους μονάχα χρόνων, ψιθιρίζοντας με λατρεία τ' όνομα του μοναδικού άνδρου, που αγάπησε στη ζωή της !...